

дослідників, ефективність митного контролю може бути підвищена шляхом розвитку міжвідомчої взаємодії, впровадження сучасних технічних засобів контролю та розширення інформаційного обміну між митними адміністраціями України та держав-партнерів [2].

Підсумовуючи, варто зазначити, що система правового регулювання митних режимів в Україні перебуває на етапі активного реформування, зумовленого як потребами євроінтеграції, так і внутрішніми запитами суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Основні вектори вдосконалення охоплюють консолідацію митного законодавства в межах єдиного кодифікованого акта, запровадження прозорих процедур митного контролю та оформлення, розвиток системи ризик-менеджменту й автоматизацію митних процесів, а також зміцнення гарантій захисту прав учасників митних правовідносин.

Реалізація зазначених напрямів потребує злагоджених зусиль законодавчої і виконавчої влади, митних органів, наукової спільноти та бізнесу. Успішне завершення митної реформи стане вагомим внеском у побудову конкурентоспроможної, відкритої та правової держави, здатної забезпечити сталий розвиток зовнішньоекономічних зв'язків і реалізувати повноцінний потенціал угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Список використаних джерел

1. Жеребець В.А. Актуальні проблеми правового регулювання митних режимів в Україні. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. Вип. 10. DOI: 10.5281/zenodo.15254150.

2. Андрійко О.Ф., Корнева Т.В. Сучасний стан та основні напрями вдосконалення митного контролю в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 107–111. DOI: 10.36695/2219-5521.4.2019.17.

3. Міщенко І.В., Коваль Н.О. Порівняльний аналіз підходів до правового регулювання митних режимів (процедур) в Україні та ЄС. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право*, 2024, вип. 27, с. 111–120. DOI: 10.34079/2226-3047-2023-14-27-111-120.

Печенюк Мирослава Романівна,
студентка 1 курсу бакалаврату, «Правоохоронна діяльність»,
навчально-наукового інституту права та психології
Національна академія внутрішніх справ

Науковий керівник:
Влад Вадим Федорович,
старший викладач кафедри конституційного права
навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
доктор філософії у галузі права

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Права людини є центральним поняттям сучасного міжнародного та національного права. Розвиток міжнародно-правових стандартів у сфері прав людини після Другої світової війни змінив уявлення про співвідношення

державного суверенітету та індивідуальних свобод. Сьогодні захист прав людини є обов'язком не лише держав, а й міжнародної спільноти загалом.

Ця тема актуальна для сучасного світу міжнародно-правових механізмів захисту прав людини, виявлення прогалин у їхній реалізації та формулювання рекомендацій щодо вдосконалення відповідних інститутів. Для України, яка перебуває в умовах збройного конфлікту та продовжує процес євроінтеграції, ця тематика набуває особливого значення.

Основу міжнародних стандартів прав людини становить система документів ООН. Зокрема, загальна декларація прав людини 1948 року [1] визначила перелік невід'ємних прав, що належать кожній людині незалежно від раси, статі, мови, релігії чи іншого статусу. Незважаючи на декларативний характер цього акта, він набув надзвичайного морально-правового авторитету та став орієнтиром для конституційного законодавства більшості демократичних держав.

Важливим кроком у формуванні обов'язкових стандартів стало ухвалення у 1966 році Міжнародного пакту про громадянські і політичні права [2] та Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права [3], які набули чинності у 1976 році. Ці документи закріпили юридично зобов'язальні норми щодо захисту прав людини і передбачили механізм контролю через Комітет ООН з прав людини.

На регіональному рівні ключовим документом для України є Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року [4], ратифікована Україною у 1997 році. Вона гарантує широкий спектр прав – від права на життя до свободи вираження поглядів – та встановлює інституційний механізм захисту у вигляді Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ).

Міжнародна система захисту прав людини включає договірні органи ООН, процедури спеціальних доповідачів, а також регіональні інституції. Як зазначають Р. Хіггінс та інші дослідники, ефективність міжнародних механізмів прямо залежить від готовності держав виконувати прийняті на себе зобов'язання [5]. Практика доводить, що декларативне визнання прав не завжди гарантує їх реальне забезпечення.

Особливе місце серед механізмів контролю посідає ЄСПЛ. За роки своєї діяльності суд виніс тисячі рішень, що сформували розгалужену прецедентну базу тлумачення Конвенції. Рішення ЄСПЛ є обов'язковими для держав-учасниць і виконуються під контролем Комітету міністрів Ради Європи. Відповідно до статті 46 Конвенції, держави беруть на себе зобов'язання виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами.

В Україні виконання рішень ЄСПЛ регулюється Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року [6]. Закон передбачає виплату справедливої сатисфакції, вжиття заходів індивідуального та загального характеру, а також офіційний переклад і публікацію рішень Суду.

Незважаючи на розвинену систему міжнародних стандартів, їхня реалізація на практиці стикається зі значними труднощами. Дослідники виокремлюють кілька ключових проблем: фрагментованість міжнародного права щодо прав людини, відсутність ефективних санкцій за порушення, а також конфлікт між принципом державного суверенітету та міжнародним контролем [5].

Для держав, що переживають збройні конфлікти, реалізація прав людини ускладнюється допустимістю відступу від певних зобов'язань в умовах надзвичайного стану. Стаття 15 Конвенції 1950 року дозволяє частковий відступ (дерогацію) від окремих прав «під час війни або іншої суспільної небезпеки», однак встановлює жорсткі умови та перелік прав, від яких відступ неприпустимий (право на життя, заборона катувань тощо). Україна скористалась цим механізмом у зв'язку з введенням воєнного стану після 24 лютого 2022 року, повідомивши Раду Європи відповідно до встановленої процедури.

На мою думку, системною проблемою залишається невиконання чи неналежне виконання рішень ЄСПЛ. На жаль, станом на 2023 рік Україна перебуває серед держав із найбільшою кількістю невиконаних рішень. Це свідчить про необхідність структурних реформ у судовій системі та вдосконалення механізмів правозахисту на національному рівні.

Таким чином, узагальнюючи викладене можна зробити висновки, що міжнародні стандарти прав людини становлять цілісну нормативну систему, що охоплює як загальні принципи, закріплені в актах ООН, так і регіональні механізми, зокрема Конвенцію 1950 року та практику ЄСПЛ. Ефективність цієї системи залежить від якості імплементації міжнародних норм у національне законодавство, незалежності та некорумпованості судових інституцій, а також реальної готовності держав виконувати взяті на себе зобов'язання.

Для України пріоритетними напрямками залишаються: подолання системних проблем із виконанням рішень ЄСПЛ; забезпечення ефективного захисту прав людини в умовах збройного конфлікту; подальша гармонізація національного законодавства із стандартами Ради Європи та ЄС, що у перспективі сприятиме підвищенню рівня захисту прав людини в країні.

Список використаних джерел

1. Загальна декларація прав людини: прийнята та проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 217 А (III) від 10 грудня 1948 р. URL: https://www.un.org/uk/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml (дата звернення: 07.05.2026).

2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: прийнятий Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. № 2200 А (XXI). Ратифікований Президією Верховної Ради УРСР 19 жовтня 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 07.05.2026).

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права: прийнятий Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. № 2200 А (XXI). Ратифікований Президією Верховної Ради УРСР 19 жовтня 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 07.05.2026).

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. Ратифікована Законом України від 17 липня 1997 р. № 475/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 07.05.2026).

5. Тодика О. Ю. Реалізація конституційних норм з прав і свобод людини і громадянина в Україні. Харків: Право, 2011. 256 с.

6. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 30. Ст. 260. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15> (дата звернення: 05.05.2026).

7. Рабінович П. М. Права людини і громадянина: навч. посіб. Київ: Атіка, 2014. 280 с.

Pyhyda Andrii,
a Master's degree student in Law,
the Educational and Scientific Institute of Law and Psychology, the National
Academy of Internal Affairs Scientific Adviser:
Bohutskyi Vadym,
Associate Professor of the Department of Business Ukrainian and
Foreign Languages,
the Educational and Scientific Institute of Law and Psychology,
the National Academy of Internal Affairs,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor

INTERNATIONAL LAW ENFORCEMENT COOPERATION IN COMBATING CYBERCRIME: EU EXPERIENCE

Cybercrime represents one of the most dynamic and complex threats of modern times, requiring effective international cooperation among law enforcement agencies. The transnational nature of cybercrimes, their technological complexity, and rapid proliferation make it impossible to combat them at a purely national level. The European Union has developed a comprehensive system of international cooperation that integrates institutional mechanisms, operational platforms, legal instruments, and technological solutions.

The central element of the European system for combating cybercrime is the European Cybercrime Centre (EC3), established within Europol's structure in 2013. EC3 functions as a central platform for coordinating cross-border law enforcement actions against computer crimes and a centre of technical expertise on these issues. Since its inception, EC3 has participated in numerous high-profile operations and hundreds of operational support deployments, resulting in hundreds of arrests. The Centre focuses on three main types of cybercrimes: crimes dependent on cyberspace, online child sexual exploitation, and payment fraud, as well as combating crime in the dark web.

A key operational tool for international cooperation is the Joint Cybercrime Action Taskforce (J-CAT), established in September 2014. J-CAT is the first permanent, physically co-located international operational team for combating cybercrime, consisting of cyber liaison officers from EU member states and partner